

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" • מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע
בראשות בנו נאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסארפער שליט"א
מגדולי פוסקי דורינו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון לח * פרשת ויחי תשפ"ד

בין כותלי ההיכל

פסקי דינים מתוך שאלות ותשובות שעלו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

חיוב נזיקין של שוכר ומשכיר

המשכיר צריך לשלם או לתקן כל נזק הנגרם כתוצאה של בלאי סביר, דהיינו כל דבר שנשבר מחמת שהשתמשו בו זמן מרובה כגון אינסטלציה שבמשך הזמן מתקלקלים הצינורות או בוילר של דוד שמש שמתקלקל מחמת הגשמים או צירים של דלת וחלון שמתפרקים או סיד שעל קירות הבית וכדו' כל אלה צריך המשכיר לשלם כי זה כלול בתשלום דמי השכירות שהשוכר משלם, וההסבר הוא משום כששוכר אדם דירה הוא שוכר את הדירה בתנאים שראוי לאדם לדור בו.

אך אם התיקונים הם דברים שלא נתקלקלו מחמת תשימשם כגון שבירת כיור שבמטבח שיכול להחזיק הרבה שנים ורק משום שקיבל מכה חזקה נשבר הכיור או חלון זכוכית שגם מחזיק הרבה זמן ורק ע"י מכה נשבר החלון וכדו' במקרים אלו על השוכר מוטלת החובה לתקנו ולשלם עבור התיקון, וההסבר הוא כי המשכיר העביר לידו דירה שראוי אדם לדור בו והוא הזיקו¹.

אם מותר לקנות ממכירת חפצים שמוכרים רשות הדואר

מכירת חפצים שעושים ברשות הדואר פעם אחת בשנה אשר במכירה זו הם מוכרים את כל החפצים שנשארו אצלם, כגון חבילות שנשלחו לאנשים והנמענים לא הגיעו לקבלם, וגם יש חבילות שהכתובת של השולח או הנמען נמחקה או נקרעה, וכעת אין לדואר שום אפשרות לברר למי להעביר את החפצים. הרי שזכה בו הדואר אחר שכבר נתיאשו ממנו הבעלים, ואינו ענין ליאוש שלא מדעת שהרי כל מי ששולח דרך הדואר יודע שאם עבר זמן ולא הגיע ליד מי ששלח אליו בדרך כלל אין סיכויים למצאו או מחמת שנאבד או מחמת שנגנב על ידי גויים בדרכו וכדומה ומסיבה זו מי ששולח דבר יקר הוא משלם עליו מחיר מיוחד ושולח אותו בדואר רשום ובנוסף לכך הוא גם עושה ביטוח כדי שיקבל לכל הפחות את שויו של החפץ ששלח, והרי זה יאוש גמור מעיקרא, ואף שבשעת האבידה לא ידע שנאבדה מכל מקום על דעת כן הוא שולח שאם יארע לחפץ איזה דבר הוא מתיאש ממנו מעיקרא².

רכישה מחברת "הוצאה לפועל"

בענין קניה מ'הוצאה לפועל' אשר גובים חובות עבור חברות ובנקים וכדומה, ודרכם להוציא חפצים או קרקעות ונכסים מאת החייבים ולמכרם במחיר זול יותר, ואת הכסף נותנים לנושים [כדוגמת חברות ממשלתיות ובנקים וכדומה], הרי שאיסור גמור הוא לקנות מהם, ודינם כגזולן שאסרו לקנות ממנו, והקונה ממנו הרי הוא מסייע בידי עוברי עבירה שאיסור חמור הוא³.

כרוח סערה נכנסו שני בחורי ישיבה אל "היכל הוראה" למורינו הרב שליט"א, וטענתם בפניהם: שניהם ראו בחצר הישיבה ארון ישן העומד לזריקה, הלך אחד מהם והצית את האש לשרפו, והיה לו גם מיכל של חומר דליק ובא חבירו ולקח ממנו החומר הדליק והתז על האש ובטעות התז גם על בגדו של המדליק (שממנו לקח את החומר הדליק) שעמד על ידו, ובאותו רגע שהתז על האש התלהטה האש בחווק ונאחזה בחליפה של חבירו שהיה עליה החומר הדליק, ועתה באו לשאול אם חייב המתז לשלם על נזקי האש כי סוף כל סוף את האש לא הוא הדליק אלא חבירו והוא רק התז את החומר הדליק, ועוד שהרי חבירו הוא זה שנתן לו את החומר שעל ידו התרחב מקום הליכת האש, וא"כ יהיה פטור מלשלם. הורה מורינו הרב שליט"א, שבוודאי חייב המתז לשלם מאחר שעל ידי מעשיו נשרף הבגד כי לולי החומר הדליק לא היתה האש נאחזת בבגד, והרי זה כליבה וליבתו הרוח שמובא (ח"מ סימן תיח סעיף ט') דאם אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים, המביא את העצים חייב. אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור, המביא את האור חייב. בא אחר וליבה, המלבה חייב. ועל כן אין לדונו כגורם בלבד אלא כעושה מעשה נזק בידיים והרי זה כאילו הקריב את הבגד אל האש, ואע"פ שהתזה על הבגד היתה בשוגג מ"מ אדם מועד לעולם וחייב לשלם את הנזק, ומה שטוען שחבירו הוא זה שנתן לו את החומר הדליק זה אינו טענה, דסוף סוף הוא זה שהתז את החומר ועל ידי מעשהו נשרף הבגד.

1. עיין שו"ע ח"מ סימן שיד סעיף א'. ועפ"י ז הורה מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה (ח"ב הוראה קצט) לשואל אחד ששכר דירה לשבע שנים, ועתה נשבר החלון בבית ושאל אם על המשכיר מוטל לתקן את החלון. ובה נמצא, שתלוי מה נשבר ואיך נשבר, דאם נשבר החלון זכוכית שהוא דבר שאינו נשבר מעצמו ודאי על השוכר לשלם את הנזק שהזיק, ואם מדובר במסגרת החלון שהתקלקל מחמת תשימש ודאי על המשכיר לשלם את התיקון.

2. בתשובה בשו"ת היכל הוראה (ח"ב הוראה רז) הוסיף מורינו הרב שליט"א, שכן ראה באחד מספרי האחרונים שנשאל אודות חבילה של ציצית שנמצאה בבית הדואר הטורקי שהיה אז בארץ ישראל והפקיד היהודי רצה לזכות בהם, וכתב שם דאם עבר זמן רב וכבר היה בכדי שיוודיעו לבעלים שנתקבלה לכאורה הוה יאוש מדעת ויכול לזכות בהם. ואין ספק דאפילו אם כבר קנה אם אח"כ יבואו הבעלים צריך להחזיר לו החפץ, והבעלים ישלמו לקונה מה ששילם ללא רבית והצמדה. ודוקא שבאו הבעלים אליו בעת שנודע להם שהוא קנה את רכושם, אבל אם בעת שנודע להם לא באו ולא גילו דעתם שהם חפצים לקחת את החפץ, ולאחר זמן בא ותובעים שיחזיר להם החפץ, נראה דהוי מחילה, ואין יכולים שוב להוציא מידו.

3. כן היה מורה מרן הקנה בשם זי"ע, והובא ב'מילי דהוראה' (ח"ב הוראה רז) מכתבו בכתב ידו אשר כתב מרן זי"ע בפנקס קנה בשם שעדיין בכת"י זול: בס"ד, כב שבט תשנ"ט לפ"ק. הנני בקוצר מילין לחוות דעת כי לקנות נכסים, או כל שאר מיני וסוגי חפצים ממה שנמכר על ידי חברת הוציאה לפועל הוא גזל גמור ואסור לקנותם בלי רשות הבעלים. מאיר בראנדסארפער.

ועל זה הוסיף מורינו הרב שליט"א שכן היה מורה הגר"ש אלישיב זצ"ל דכבר נפסקה ההלכה בשו"ע (ח"מ סימן שסט סעיף א') שאסור לקנות דבר הגזול מהגזולן ואסור לסעודו על שינויו כדי שיקונוהו, שכל העושה דברים אלו וכיו"ב מחזיק ידי עוברי עבירה ועובר על לפני עור לא תתן מכשול, והלוקח ממנו מטלטלין דינו כמו בלוקח מן הגנב.

מילי דהוראה

סיוד הדירה בתום תקופת השכירות

שאינו חייב לסייד את הדירה ומה שכתב בחוזה שצריך להחזיר את הדירה כמו שקיבל אותה מדובר על דברים שהם בבחינת בלאי שאינו סביר לדוגמא כיוור שנשבר וכדומה, אבל סיוד ודאי הוא נכלל בגדר בלאי סביר שמוטל על המשכיר ולא על השוכר, אמנם אם לתחילה יכתבו בחוזה שהשוכר צריך להחזירו לאחר סיוד וצביעה ודאי שהשוכר חייב לעשות כן אף על פי שהוא בגדר בלאי סביר שהרי התחייב מראש על זה, וזה היה תנאי מפורש קודם למעשה.

דין ודברים בא לפני מוריניו הרב שליט"א בין שוכר ומשכיר, אשר כעת בתום תקופת השכירות תובע ממנו המשכיר שקודם שמחזירים את הדירה יסיידו את הדירה על חשבוננו על סמך האמור בחוזה שעל השוכר להחזיר את הדירה כפי שקיבל אותה, לעומתו טוען השוכר שמה שהסיוד עכשיו אינו כביום שנכנס בו הוא בלאי טבעי ואין חוב זה מוטל עליו. ופסק לו מוריניו הרב שליט"א בדין תורה, שהצדק עם השוכר

הלכה והוראה בישראל

המהרש"ם בדעת תורה (או"ח סי' קס ס"ד), עיי"ש. חזינן להדיא דאף שהוא עומד באמצע תפילת י"ח ועוסק בדבר מצוה אין לו שום היתר להזיק את הרבים ואינו קונה את מקומו. ובזה אשים קנצי למילי בברכה שיזכה להמשיך בהרבצת והפצת תורה בבריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנים בטוב ובנעימים.

וע"ז באה"ח
משה בראנדסדארפער

בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו

אל כבוד הגאון הרב שליט"א מעי"ת בארא פארק קיבלתי הקונטרס הנכבד בדבר מי שיש לו חניה צמודה לחצר ביתו אם מותר לאחר להחנות הרכב שלו על פתח החניה ולחסום את דרכו של הבעלים, וכן בחניה (פארקינג) של רבים אם מותר לעשות דאבל פארקינג דהיינו שהרכב השני חוסם את דרכו של הרכב הראשון. וכת"ר שליט"א האריך כיד ה' הטובה בדברים נכוחים למשכיל וכל יודעי דת ודין שהעושה כן הוא גזלן פשוטו כמשמעו ובהרבה מקרים גם מזיק ממונו או זמנו כשבעל הבית צריך לצאת לדרכו ואינו יכול.

ונוסף על דבריו רציתי להעיר דאם בעל הרכב נחפז לדרכו או לעבודתו ואין לו אפשרות אחרת מותר לו להזיז את הרכב שחוסם את דרכו ואפילו אם יגרם נזק לבעל הרכב הרשות בידו זה דומה למה שכתב בספר ערוך השולחן (חושן משפט סימן תכ סעיף יג) וז"ל: הכניסו בחדר וסגר הדלת עליו ובטלו ממלאכתו אינו נותן לו אלא שבת בלבד אבל אם היה כבר בהחדר וסגר עליו את הדלת שלא יוכל לצאת הוי גרמא ופטור מדיני אדם כיון שלא עשה בו מעשה וכו' ונראה דאם סגרו במנועול רשאי לשברו אם המנועול הוא של המסגיר וכו', עכ"ל.

ודבריו ברור מיללו דאם הרכב של בעל הבית נמצא בתוך החניה ובא אחר והחנה את הרכב שלו בפתח החניה וחוסם את דרכו לצאת החוצה הרשות בידו להזיז משם את הרכב שחוסם את דרכו ואפילו באופן שהוא מזיק לרכב הנ"ל דזה דומה למנועול שרשאי לשברו בשביל לצאת מהסגר שכפה עליו.

ולענין מה שכתב כת"ר שהם מורים היתר לעצמם היות והוא נכנס לבית הכנסת להתפלל והוא עוסק בדבר מצוה על זה אציין לכת"ר מה שכתבתי בשו"ת היכל הוראה (ח"א הוראה יא) אודות מי שמתפלל בחצר הפרוודור של השטיבלאך בשכונת בית ישראל שהוא מעבר לרבים אם מותר לעבור כנגדם כשהם עומדים בתפילת שמונה עשרה והבאתי שם דברי המחבר שו"ע יו"ד סי' שסה ס"ה דקבר המזיק את הרבים מותר לפנותו ואינו תופס מקומו והוא הדין בנדון דידן דהמתפלל תפילת שמונה עשרה בחצר בית הכנסת שמזיק את הרבים דינו כמזיק המכשיל את הרבים ומותר לעבור כנגדו וכן פסק

היכל הוראה ירושלים ת"ו

מייסוד: נאמן ישראל סיוד ההוראה מרן רבינו ה"קנה בשם" זינ"א
בראשות בני מוריניו הגאון רבי משה בראנדסדארפער שליט"א נאב"ז היכל הוראה

ובהיכלו כולו אומר כבוד

מהיכלי התורה וההוראה נשלח ברומניו להאי גברא יקירא האברך היקר שבעריקין אב בחכמה ורך בשנים, מופלא ומופלא בתו"ש, בעל מדות תרומיות, ומנודד שינה מעיניו בפעולותיו הרבות והנשגבות הנעשים ברוב תבונה וכשרון למען מבציר ההוראה "היכל הוראה" העומד לתפארת עיר הקודש והמקדש המשרת את בני ישראל השואלים דבר ה' זו הלכה ולימיו מוריניו הגאב"ד שליט"א בכל עת וזמן

ה"ה ידידינו הדגול

הרה"ג שמואל חשין שליט"א

י"ד ועד תב"י נאמני היכל הוראה - בארץ ובתפוצות,
זי"מ ישיבת חיי תורה ביתר עילית יצ"ו

לדגל שמהת ישיאת בני הבורח החשוב הנציא יוסף הי"ו

מבחיורי ומצפוניי ישיבת "זורת ה"
עב"ג הכלה החשובה שתחי'

והננו בברכה יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויבנו בית נאמן בישראל על אדני התורה והוראה וזתה הברכה שרויה במעשי ידי מתוך רוב נחת דקדושה מזה ומכל יוצ"ח אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד בניו ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות מתוך בריית גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

בברכה
הנהלת היכל הוראה

רחוב זוננפלד 3 ירושלים ת"ו | טל 02-5322775 | אימייל 5322775@GMAIL.COM | כ"ד 580639599

הפקה: "אמורה" 053-33105646

יחשלים
בית שמש
ביתר
בי ברק
טל טטון
אשדוד
צפור
תעננה

יחפיה
קרית ספר
כרמיאל
טבריה
צפת
אור הגנוז
נוף הגליל

יחשלים
בית שמש
ביתר
בי ברק
טל טטון
אשדוד
צפור
תעננה

יחשלים
בית שמש
ביתר
בי ברק
טל טטון
אשדוד
צפור
תעננה

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" בירושלים ח' זוננפלד 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק ומוצאי יו"ט מחצי שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה	שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה	ערש"ק וערב יו"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00	א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" זי"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דיחוי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית בנו הרומ"ץ
הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מההיכל רחוב רבינו גרשום 5 (כניסה א' קומה 2) י-ם פל' 0527155774

בית מוריניו הגאב"ד שליט"א
מעל בנין היכל הוראה
טל' 05370033-02 פל' 053-3111159

לקבלת הגליון במייל 5322775@GMAIL.COM